

НАОЧНИЙ ПОСІБНИК З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РОБОТА В МАТЕРІАЛІ»

(ксилографія)

Для студентів 2 курсу бакалаврського рівня вищої освіти

ОПП «Графіка»

4 семестр

Ксилографія (гравюра на дереві) належить до найдавніших способів високого друку, вона була відома у Китаї ще у IX столітті, звідкіля у XIV столітті й потрапила до Європи. Гравюру на дереві поділяють на поздовжню та торцеву. До кінця XVIII століття існувала лише обрізна або поздовжня ксилографія.

Ганс Гольбейн Молодший

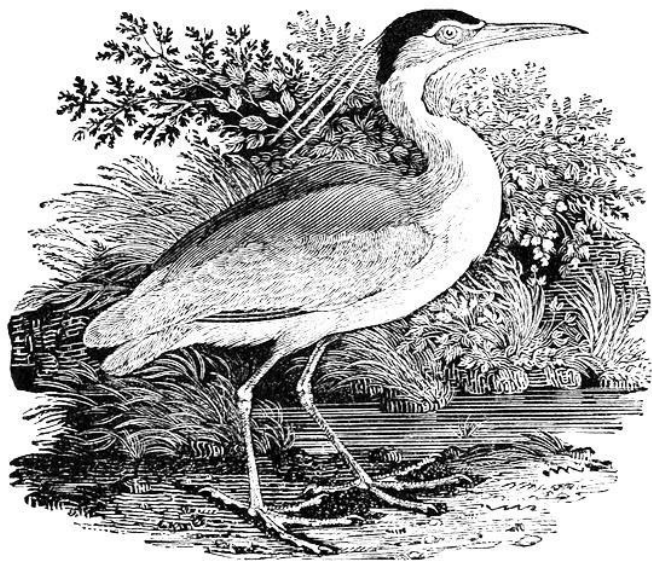

Альберт Дюрер

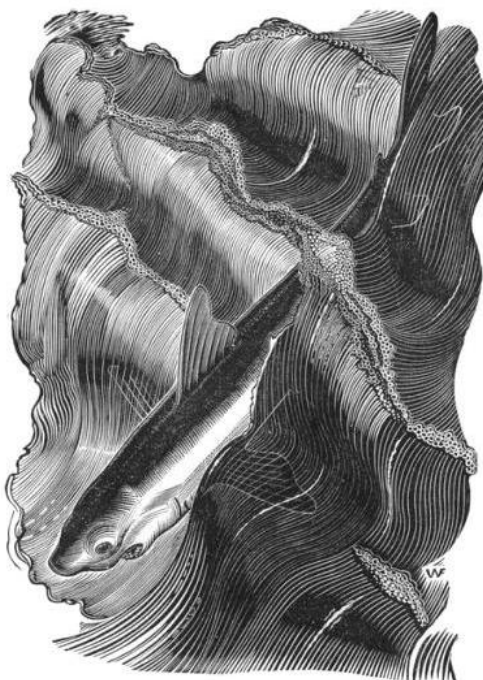

Лукас Кранех

В останній чверті XVIII століття (у 1771 році) англієць Томас Бьюїк ввів у вживання спосіб торцевої, або поперечної ксилографії, при якому дошка випилюється поперек стовбура, тому волокна дерева йдуть перпендикулярно поверхні дошки. При торцевій ксилографії вживають щільне і тверде дерево (бук, пальма, самшит) і ріжуть спеціальним різцем - штихелем, слід якого у відтиску дає білу лінію. Торцева ксилографія дозволяє працювати більш тонким штрихом, різний ступінь насиченості якого дозволяє варіювати тон, за що її називають тоновою ксилографією, вона дає 1500-2000 хороших відбитків тиражу.

Томас Бьюїк

В.Фаворський

О. Агін, Є. Бернадський

Матеріали та інструменти для роботи в техніці ксилографії.

Для вивчення техніки тонової ксилографії кожен студент повинен мати наступні матеріали та інструменти: **2 торцеві зрізи груші або самшиту (діаметр 100 мм, висота 20-25 мм), штихеля для гравірування, воскову свічку, фарбу типографську чорну, валик для розкатки фарби, папір для друкування, скипидар та ганчірки для змивання фарби з каменя і валика.**

Найкращим матеріалом для деревориту є самшит та груша. Сухе поліно розпилюють на кружки по 27-30 міліметрів і зчищають гострим рубанком впоперек шарів до висоти 23 мм. Потім полірують наждачним папером до гладкості, деревина на дотик повинна стати як скло. Після цього дошку потрібно «зажирити»: натерти восковою свічкою, зверху покласти листок тонкого паперу та прогладити гарячою праскою - цю процедуру потрібно повторювати до рівномірного за жирення дошки.

Після того як дошка підготована, на неї переносимо зображення у дзеркальному відображенні. Існує декілька способів: 1) рисують на дошці олівцем у дзеркальному відображенні, після чого уточнюють рисунок тушшю; 2) переводять дзеркальне відображення за допомогою копірки; 3) переводять ксерокс або лазерну роздруківку за допомогою розчинника – це є найбільш простим та точним способом. Переведення відбувається аналогічно переведенню зображення на лінолеум: лазерну роздруківку або ксерокс кладуть зображенням на дошку, обережно притирають ганчіркою змоченою у розчиннику, можна прогріти гарячою праскою.

Гравірують дошку добре нагостреними стальними штихелями, вибираючи білі місця. Після того, як зображення награвіроване, на дошку нанести валиком фарбу, як при ліногравюрі, зверху покласти листок паперу. Друкують дошку вручну за допомогою ложки, рівномірно і уважно притираючи зображення до паперу. Краще брати тонкий папір на кшталт ксероксного.

1.

2.

3.

4.

5.

1., 2. Деревина
3., 4., 5. Різці

Друкарські дошки

Завдання 1. Копія з роботи майстра в техніці ксилографії.

Методичні вимоги:

1. Проаналізувати на прикладі роботи майстра засоби трактування форми, побудови простору;
2. Вивчити особливість графічної мови тонової гравюри на дереві;
3. Здійснити копіювання з роботи – максимально точно відтворюючи графічну мову оригіналу.

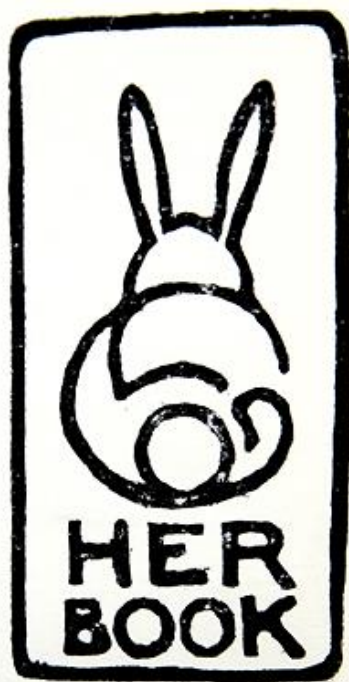
Етапи роботи.

1. Вибрати роботу для копіювання потрібного розміру (залежно від розміру деревини) та якості.
2. Проаналізувати її, визначити рівень складності, принципи тональної побудови.
3. Зробити роздруківку та перевести на підготовлене дерево.
4. Гравірувати форму, вибираючи білі місця, здійснити пробний друк.
5. Допрацювати форму, та надрукувати тираж (10 якісних відбитків).

5/1 Копія з оригіналу

Копії робіт майстрів в техніці ксилографії

9/10 Konia Cyryla D. 2k.

4/10 Konia D.B.

3/4 Konia D.B.

1/10 Konia D.B.

2/4 Konia D.B.

1/10 Kousa Hoff 2019

3/7 Конус Монах

1/5 Корна Монах

онд 6/4

кон. П. П. Тизоговский

3/20 Конус Монах

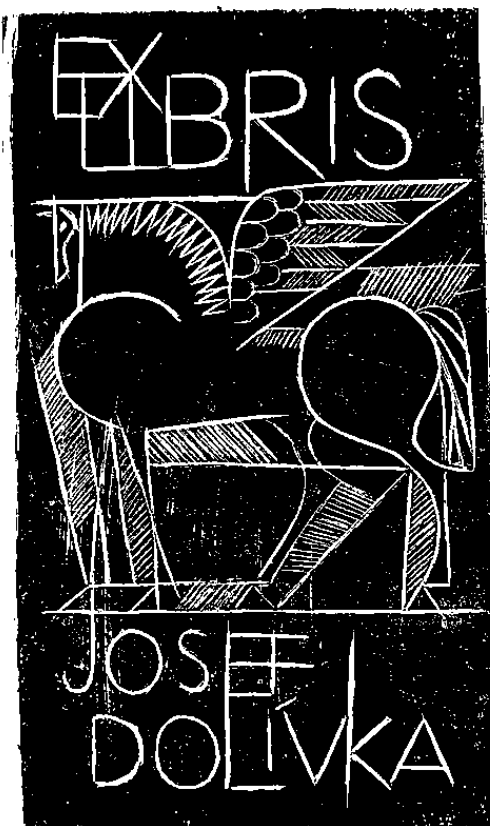

1/1 Конус Монах

EX LIBRIS
H.A.J. VERDUIN

6/10 Конча Бухенко В. 2018

JOSEF
DOLIVKA

EX LIBRIS

R

JOHN

libris(конча) '19

Завдання 2. Авторський екслібрис в техніці ксилографії.

Наступне завдання полягає у розробці авторського екслібрису, обов'язковими складовими якого є композиційне поєднання образного малюнку та шрифтових елементів (ім'я та прізвище автора або його ініціали, фраза «із книг» або «ex libris»)

Етапи роботи.

1. Ескізні композиційні пошуки, передбачають пошук найкращого поєднання авторської ідеї та засобів графічного вираження (варіативність).
2. За допомогою керівника вибрати оптимальне рішення та виконати чорно-білий ескіз екслібрису.
3. Роздрукувати ескіз та перевести на підготовлене дерево.
4. Гравірувати форму, урахувавши досвід роботи над копією, здійснити пробний друк.
5. Допрацювати форму, та надрукувати тираж (10 якісних відбитків).

Ескізні пошуки

Авторський екслібрис в техніці ксилографії

6/8 Ex Libris Кислицина В 2021

2/10
"Знаменитый"
Бондарь Дарья

3/10
Ex Libris Воронцов

215 Ex libris Kämpf Kämpf

1/10 2. 10/1 1919

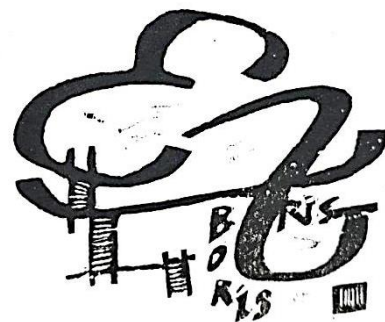
8/11/10 4/11/10 1/11/10 1/11/10 1/11/10 1/11/10

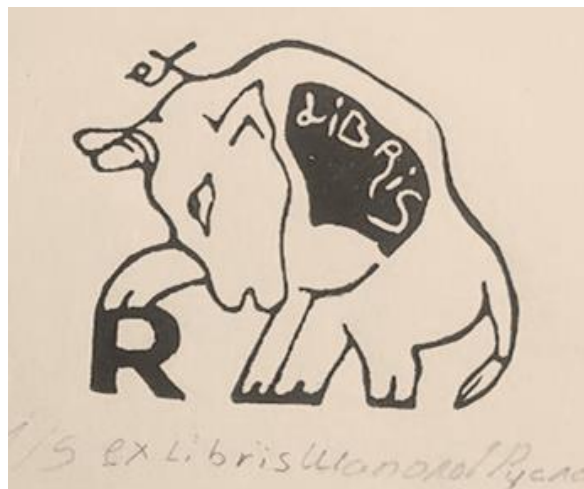

5/11/10 EX LIBRIS DB.

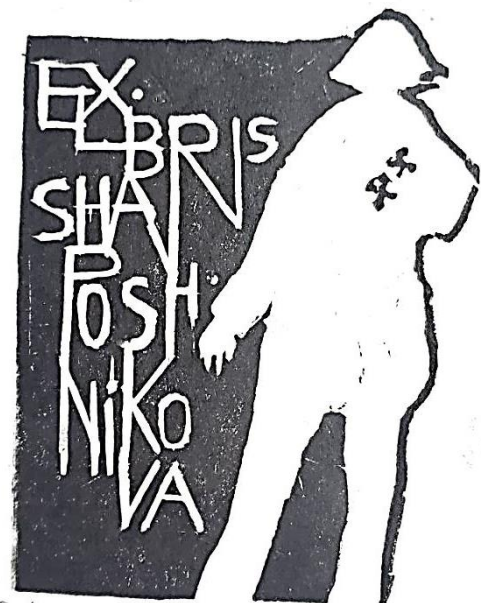
6/11/10 Ex Libris DB.

15 ex libris ГРИДИНН.

3/3

Улановичева
20.8

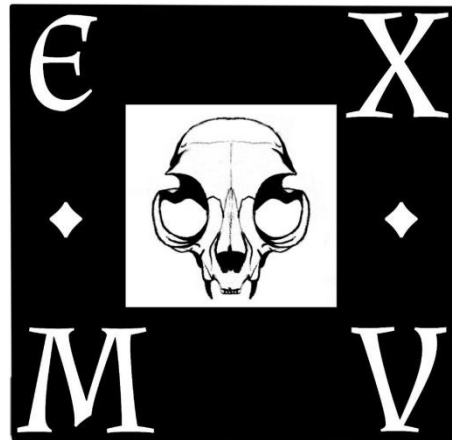
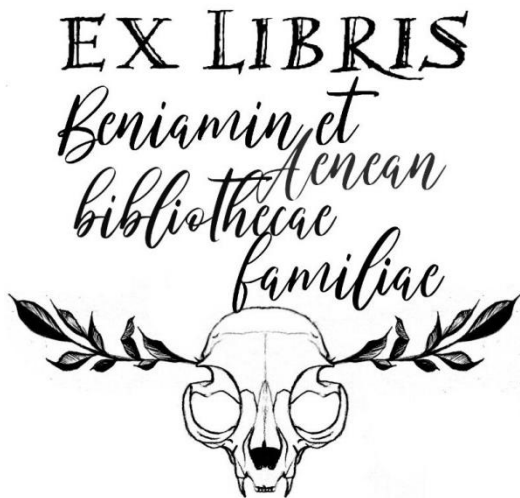
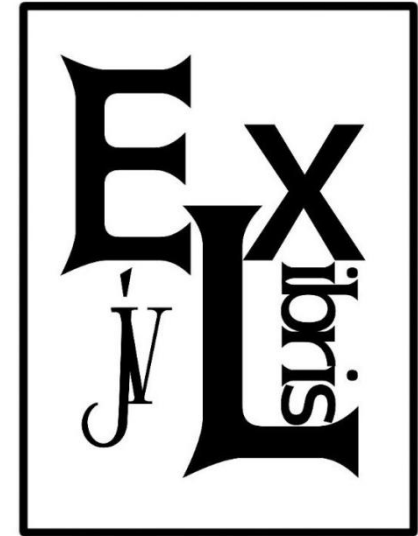
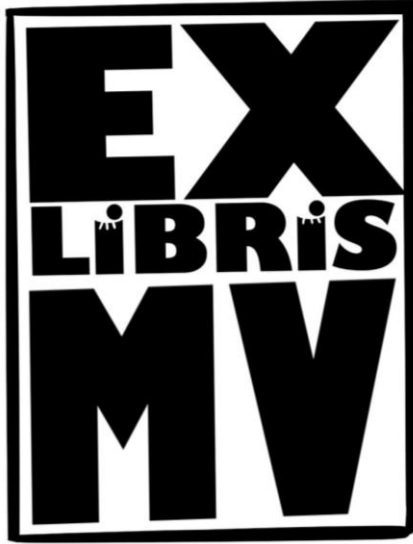

2/5 Ex libris Купцова К.

Улановичева
20.8

Ескіз екслібрису з домінантою шрифту

EX·LIBRIS

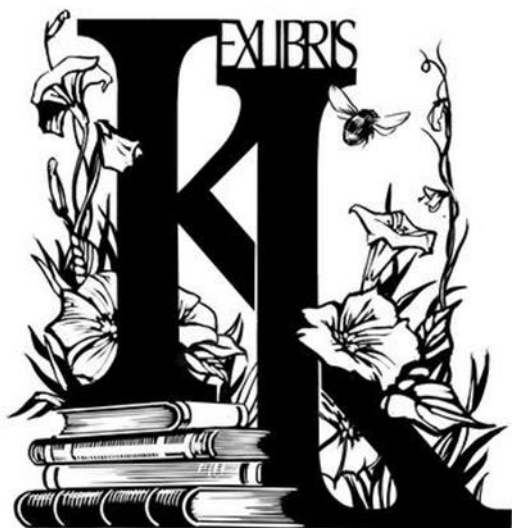
Ex Libris
Alina M

EX LIBRIS ANNA PYLOMETTS

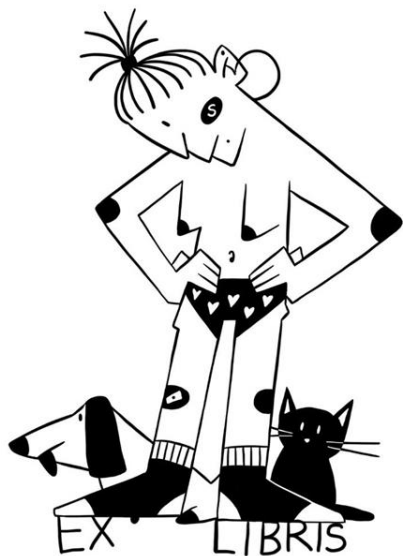
EX LIBRIS

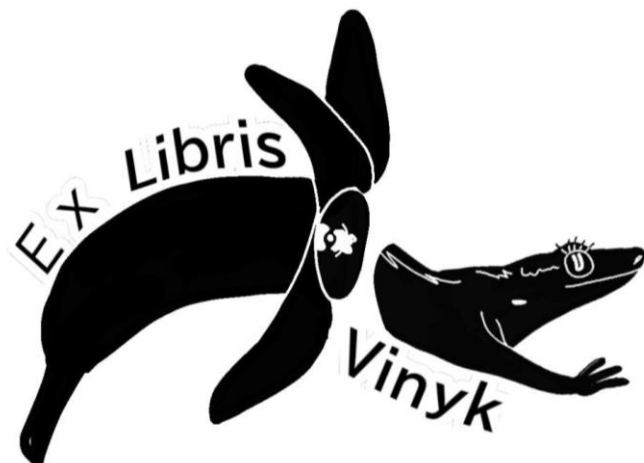
ЧАЙКА ДМИТРА
ЭКНИГ

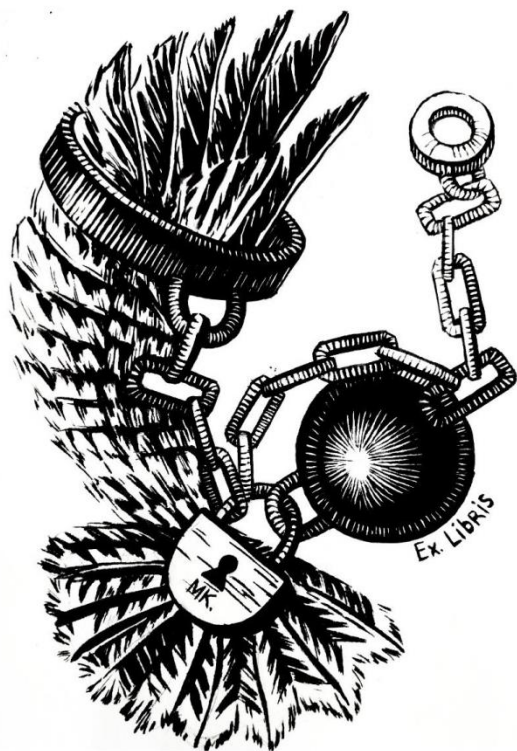
EX·LIBRIS

Ескіз екслібрису з домінантою зображення

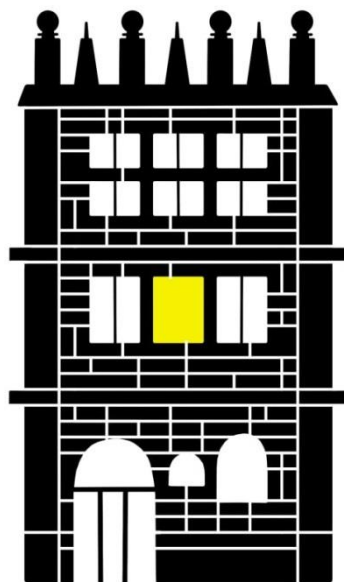

Ескіз екслібрису з кольоровою домінантою

1. В'юник А.О. Екслібриси українських художників / А.О.В'юник. - К.:Мистецтво, 1977. – 247 с.
2. Горинь Б. Графічна шевченкіана Софії Караффи-Корбут. К., 2014.
3. Журов А.П.Гравюра на дереве /А.П. Журов, Е.М. Третьякова. - М.: Изобразительное Искусство, 1986. – 160 с.
4. Лагутенко О. Українська графіка ХХ століття : [навч. посібник] / Ольга Лагутенко. – Київ : Грані-Т, 2011. – 184 с. : іл.
5. Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ століття: [монографія] / О. Лагутенко. – Київ : Грані-Т, 2006. – 240 с. – ISBN 966-2923-14-4.
6. Логвин. Г.Н. З глибин. Гравюри українських стародруків XVI – XVIIIст./Г.Н. Логвин. – К.:Дніпро, 1990. – 707 с.
- 7.Минаев Е.Н. Екслибрис/ Е.Н. Минаев, С.П. Фортинский. – М.:Книга,1970. – 239 с.
8. Павлов И., Маторин М. Техника гравирования на дереве и линолеуме. – М: «Искусство». 1938.- 138 с.
- 9.Степовик Д.В. Леонтій Тарасевич і українське мистецтво бароко/ Д.В. Степовик. – К.:Наукова думка, 1986. – 235 с.
10. Шпак О. Д. Українська народна гравюра XVII-XIX століть / ОксанаДмитрівна Шпак. – Львів: Національна академія наук України. Інститутнародознавства., 2006. – 224 с.

Примітка: у навчальному виданні в якості ілюстративних матеріалів
застосовані семестрові роботи студентів 2 курсу СВО Бакалавр ОПП Графіка

Навчально-методичне видання
НАОЧНИЙ ПОСІБНИК З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Робота в матеріалі» (лінорит)
для студентів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти за спеціальністю
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
ОПП «Графіка»

1 семестр

Упорядник:

доцент О. В. Іващенко

© Видавництво «Academia»

© О. В. Іващенко